

Számítási módszerek a fizikában 1, 7. hét

I. Mely $a, b \in \mathbb{R}$ paraméterek esetén lesz az alábbi mátrixok rangja 1, 2, illetve 3?

$$\begin{pmatrix} 0 & a & b \\ b & 0 & a \\ a & b & 0 \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} a & 1 & b \\ 4 & a & b \\ 3a & b+3 & 0 \end{pmatrix}$$

II. Mátrixhatványok.

1. Számítsuk ki az alábbi mátrixok k -adik ($k \in \mathbb{N}$) hatványát, ahol $a, b \in \mathbb{R}$ paraméter.

$$\begin{pmatrix} a & 0 \\ 0 & b \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} a & 1 \\ 0 & a \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} \cos a & \sin a \\ -\sin a & \cos a \end{pmatrix}$$

2. Egy A négyzetes mátrix esetén legyen

$$e^{-A} := \sum_{k=0}^{\infty} \frac{A^k}{k!}.$$

Számítsuk ki az e^{tA} mátrixot, ahol $t \in \mathbb{R}$ és

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}, \quad A = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}, \quad A = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}.$$

III. Legyen $n \in \mathbb{N}^+$ és jelölje $\mathcal{P}_n$ a legfeljebb n -ed fokú valós polinomok vektorterét. Tekintsük az alábbi $\mathcal{P}_n \rightarrow \mathcal{P}_n$ leképezéseket.

$$A : p(x) \mapsto p(x+1)$$

$$B : p(x) \mapsto xp'(x)$$

$$C : p(x) \mapsto \frac{d}{dx}(x \cdot p(x))$$

1. Az $n = 2$ esetben írjuk fel a fenti leképezések mátrixát az $e_k(x) = x^{k-1}$ ($k = 1, \dots, n+1$) bázisban.
2. Határozzuk meg ezen mátrixok nyomát és determinánsát.
3. Mit mondhatunk a $B + C$ lineáris leképezésről?

IV. Legyen $b \in \mathbb{R}^3$ rögzített vektor. Mi lesz az $\mathbb{R}^3$ tér standard bázisában a

$$T : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3 \quad x \mapsto b \times x$$

lineáris leképezés mátrixa? Számoljuk ki ezen mátrix nyomát és determinánsát.

V. Az $\mathbb{R}^2$ térben tekintsük az $f_1 = (1, 1)$ és az $f_2 = (2, -1)$ vektorokból álló f bázis. Mi lesz az x (első koordináta-) tengelyre való tükrözés mátrixa az $f - f$ bázisban?

VI*. Legyen $\omega \in \mathbb{R}^3$, $\|\omega\| \leq \pi$ vektor. Írjuk fel annak a lineáris leképezésnek a mátrixát, mely az ω vektor által meghatározott tengely körül forgat $\|\omega\|$ szöggel.